

Avdelningen för myndighet 2024-07-02 Dnr 2024/02510
Enheten för juridik
Daniel Kardell

Enligt sändlista

Förslag till föreskrifter om obligatorisk ursprungsinformation för kött av nöt, svin, får, get och fjäderfä som används som en ingrediens på restauranger och i annan storhushållsverksamhet

1. Sammanfattning

Livsmedelsverket föreslår att det ska bli obligatorisk för livsmedelsföretagare som bedriver verksamhet vid restauranger eller annan storhushållsverksamhet att lämna uppgift om ursprungsland för kött av nöt, svin, får, get och fjäderfä som har använts som en ingrediens i livsmedel, i den utsträckning livsmedlen erbjuds till konsumenter utan att vara färdigförpackade på den plats där verksamheten bedrivs. Kravet ska gälla vid användning av nötkött enligt artikel 12.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötköttsprodukter¹ och vid användning av sådant kött av svin, får, get och fjäderfä som anges i bilaga XI till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna²,

1 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 av den 17 juli 2000 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötkött och nötköttsprodukter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 820/97.

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 av den 25 oktober 2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 1924/2006 och (EG) nr 1925/2006 samt om upphävande av kommissionens direktiv 87/250/EEG,

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Organisationsnummer
Box 622	Dag	018-17 55 00	livsmedelsverket@slv.s	202100-1850
751 26 Uppsala	Hammarskjölds väg	Telefax	e	VAT-nummer
	56 A	018-10 58 48	Internet	SE2021001850
	Leveransadress		www.livsmedelsverket.	01
	Dag		se	Innehar F-skattebevis
	Hammarskjölds väg			
	56 C			
	752 37 Uppsala			

Avdelningen för myndighetsstöd

Enheten för juridik 2024-07-02 Dnr 2024/02510

Daniel Kardell

Ursprungsland ska lämnas med utgångspunkt i den uppgift om ursprung eller djurets uppfödelseland som angivits i märkningen av det använda köttet i enlighet med förordning (EG) nr 1760/2000 och kommissionens förordning (EG) nr 1825/2000 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 när det gäller märkning av nötkött och nötköttsprodukter³, eller kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1337/2013 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 vad gäller angivande av ursprungsland eller härkomstplats för färskt, kylt eller fryst kött av svin, får, get och fjäderfä⁴.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

2. Bakgrund

Konsumenterna har blivit allt mer intresserade av var maten kommer ifrån, var och hur den har producerats och tillverkats samt vilken väg den har tagit till konsumentens bord. Mot den bakgrunden beslutade regeringen i juli 2018 att ge Livsmedelsverket i uppdrag att identifiera vilka underlag som krävs för en svensk anmälan till EU-kommissionen om ursprungsmärkning av kött och fisk på restaurang och i storhushåll enligt förordning (EU) nr 1169/2011.⁵ Uppdraget redovisades i december 2018.⁶ I juli 2019 beslutade regeringen att ge Livsmedelsverket det uppföljande uppdraget att ta fram underlag för en svensk anmälan till kommissionen om ursprungsinformation för kött på restaurang och i storhushåll.⁷ Uppdraget redovisades i juni 2021.⁸

Hösten 2022 anmälde den dåvarande regeringen nationella bestämmelser om ursprungsinformation av kött som tillhandahålls på restaurang och i andra

rådets direktiv 90/496/EEG, kommissionens direktiv 1999/10/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG, kommissionens direktiv 2002/67/EG och 2008/5/EG samt kommissionens förordning (EG) nr 608/2004.

3 Kommissionens förordning (EG) nr 1825/2000 av den 25 augusti 2000 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 när det gäller märkning av nötkött och nötköttsprodukter.

4 Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1337/2013 av den 13 december 2013 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 vad gäller angivande av ursprungsland eller härkomstplats för färskt, kylt eller fryst kött av svin, får, get och fjäderfä.

5 Näringsdepartementets dnr N2008/04131/DL.

6 Livsmedelsverkets dnr 2018/02382.

7 Näringsdepartementets dnr N2019/02363/DL.

8 Livsmedelsverkets dnr 2019/02458.

Avdelningen för myndighetsstöd

Enheten för juridik 2024-07-02 Dnr 2024/02510

Daniel Kardell

storhushåll till kommissionen i enlighet med det särskilda anmälningsförfarandet i artikel 39.2 i förordning (EU) nr 1169/2011. Kommissionen meddelade dock i svar till regeringen att den ansåg att kött som tillhandhålls på restaurang eller i storhushåll var att beakta som livsmedel som inte är färdigförpackade och att en medlemsstat får anta nationella bestämmelser om hur uppgiften om ursprung ska göras tillgänglig och i förekommande fall om vilken uttrycks- eller presentationsform som ska användas. Enligt kommissionen kunde Sverige införa de föreslagna nationella bestämmelserna om ursprungsinformation för kött som tillhandahålls på restaurang och i andra storhushåll utan att beakta det särskilda anmälningsförfarandet, men skulle behöva överlämna texten till de nationella bestämmelserna till kommissionen i enlighet med förordning (EU) nr 1169/2011 när bestämmelserna hade införts. Kommissionen påminde vidare om att förordningen skulle ses över med start hösten 2022 och att harmoniserade bestämmelser om ursprungsmärkning skulle utökas.⁹ Mot bakgrund av denna information beslutade regeringen att dra tillbaka sin anmälan.¹⁰

Den 15 april 2024 beslutade regeringen att ge Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram de föreskrifter som är nödvändiga för att det ska vara obligatoriskt för restauranger och andra storhushåll att informera konsumenter om ursprungsland för kött av nöt, svin, får, get och fjäderfä som används som ingrediens i måltider som serveras på restauranger och i storhushåll. En utgångspunkt för uppdragets genomförande ska vara att den administrativa bördan för berörda livsmedelsföretagare ska vara så liten som möjligt.¹¹

3. Beskrivning av problemet och vad Livsmedelsverket vill uppnå

Många konsumenter vill kunna göra informerade val och de efterfrågar därför mer information om ursprung för de livsmedel som de äter. En konsumentundersökning från februari 2021 visar att en majoritet av konsumenterna anser att det är mycket viktigt alternativt viktigt att restauranger anger ursprungsland för det kött som serveras.¹²

I dag saknas krav om att livsmedelsföretagare som bedriver verksamhet vid restauranger eller annan storhushållsverksamhet ska lämna ursprungsinformation för kött som används som ingrediens i livsmedel de erbjuder konsumenter. Genom att föreskriva sådant krav kan konsumenternas uppfattning om att det är mycket viktigt, alternativt viktigt, att restauranger anger ursprungsland för det kött som serveras tillgodoses. Kravet på ursprungsinformation möjliggör för

9 SANTE/E1/PV/KO (2022)7505846, ref. Ares (2022)68999085 – 06/10/2022

10 Se regeringens beslut av den 18 april 2024, med dnr LI2024/00919.

11 Landsbygds- och infrastrukturdepartementets dnr LI2024/00919.

12 En redogörelse för hur konsumentundersökningen genomfördes och resultatet av densamma finns i bilaga 1.

Avdelningen för myndighetsstöd

Enheten för juridik 2024-07-02 Dnr 2024/02510

Daniel Kardell

konsumenter att göra ett informerade val gällande det kött som de äter, även då de väljer att äta på eller hämta mat från restauranger och andra storhushållsverksamheter.

Efterfrågad effekt är att fler konsumenter än idag ska ha möjlighet att göra informerade val vad gäller det kött som ingår i livsmedel som erbjuds på restauranger och i annan storhushållsverksamhet. Uppskattningar utifrån tidigare undersökningar och uppgifter från branschen visar att merparten av restaurangerna inom privat sektor troligtvis inte informerar om ursprung. Om fler konsumenter kan göra medvetna och informerade val kan i viss utsträckning konkurrens på lika villkor i livsmedelskedjan säkras. Informerade val kan också till viss del anses vara en förutsättning för att samhället ska kunna uppnå en hållbar konsumtion.

Syftet med de föreslagna föreskrifterna är inte att förmedla att det svenska köttet skulle vara att föredra framför eller vara bättre än kött från andra länder. Förslaget syftar till att konsumenten ska få information om köttets ursprung, oavsett ursprungsland, för att därmed kunna göra informerade val.

Mer information om de konsekvenser som det föreslagna kravet om ursprungsinformation medför framgår av bifogad konsekvensutredning.¹³

4. Förslaget i huvudsak

Förslaget innebär att det införs tre nya paragrafer, 11 a–11 c §§, i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4) om livsmedelsinformation. De nya paragraferna innebär krav om livsmedelsinformation avseende livsmedel som inte är färdigförpackade, och ska gälla utöver de krav som idag följer av artikel 44.1 a i förordning (EU) nr 1169/2011 och 8–11 §§ Livsmedelsverkets föreskrifter om livsmedelsinformation.

11 a §

Genom paragrafen fastslås att det ska vara obligatoriskt för en livsmedelsföretagare att lämna uppgift om ursprungsland för kött av nöt, svin, får, get och fjäderfä som företagaren använder som en ingrediens i livsmedel på restaurang eller i annan storhushållsverksamhet, när livsmedlen erbjuds till konsumenter på den plats där verksamheten bedrivs, utan att vara färdigförpackade.

För att begränsa den administrativa bördan för berörda livsmedelsföretagare så innebär inte föreskrifterna krav om att uppgift om ursprungsland ska lämnas på webbplatser, i appar eller liknande som används för beställning av mat från restauranger. Uppgiften ska lämnas på den plats där storhushållsverksamheten

¹³ Se bilaga 2.

Avdelningen för myndighetsstöd

Enheten för juridik 2024-07-02 Dnr 2024/02510

Daniel Kardell

bedrivs, vilket innebär att konsumenter som väljer att köpa mat för avhämtning (take away) kan erhålla informationen i samband med att den avhämtas.

Av samma skäl behöver inte uppgift om ursprungsland lämnas avseende kött som använts för tillverkning av fond, sky eller liknande som ingår i livsmedel som erbjuds till konsument. Enligt Livsmedelsverkets bedömning kan inte konsumenter antas ha ett sådant intresse av att få uppgift om ursprungsland för kött som använts på aktuellt vis, att det motiverar den administrativa börda det skulle innebära för företagaren om uppgift om ursprungsland skulle behöva lämnas för kött som endast använts för tillverkning av fond, sky eller liknande.

Kravet om att uppgift om ursprungsland ska lämnas gäller endast vid användning av nötkött enligt artikel 12.1 i förordning (EG) nr 1760/2000 och sådant kött av svin, får, get och fjäderfä som anges i bilaga XI till förordning (EU) nr 1169/2011. Det medför att kravet inte kommer att vara tillämpligt då livsmedelsföretagare använder sig av så kallade prefabrikat delvis baserade på kött, inklusive bearbetat kött.

11 b §

Av paragrafen framgår hur uppgift om ursprungsland ska anges. I första hand ska uppgiften anges med ”ursprungsland: (namn på medlemsstat eller tredje land)”, eller uttryck med motsvarande innebörd. Om det inte är möjligt, exempelvis i situationer då det kött som använts härrör från djur som fötts upp i olika länder, ska uppgiften istället anges med ”ursprungsland:”, följt av ”flera medlemsstater”, ”flera tredjeländer” eller ”flera medlemsstater och tredjeländer”, beroende av vad som är lämpligt, eller uttryck med motsvarande innebörd.

Vidare framgår att uppgift om ursprungsland ska tillhandahållas på sätt som anges i 10 § LIVSFS 2014:4. Det innebär att uppgiften får tillhandahållas genom

1. skriftligt anslag eller liknande i livsmedlets omedelbara närhet,
2. skriftligt material som presenterar eller åtföljer livsmedlet,
3. muntlig kommunikation,
4. livsmedlets beteckning, under förutsättning att det framgår av beteckningen att det aktuella ämnet eller produkten utgör en ingrediens eller ett processhjälpmedel, eller
5. andra metoder, under förutsättning att uppgifterna vid behov även kan tillhandahållas muntligen.

Om livsmedelsföretagaren väljer att lämna uppgiften först efter förfrågan från konsumenten, ska företagaren se till att det tydligt framgår hur konsumenten kan få tillgång till uppgifterna.

11 c §

Av paragrafen framgår hur uppgift om ursprungsland ska fastställas, närmare bestämt på grundval av den uppgift om ursprung eller djurets uppfödelseland som

Avdelningen för myndighetsstöd

Enheten för juridik 2024-07-02 Dnr 2024/02510

Daniel Kardell

angivits i märkningen av det använda köttet i enlighet med tillämplig unionslagstiftning. Det innebär att som ursprungsland ska betraktas det land i vilket djuret som köttet härrör från fötts upp.

5. Tidpunkt för ikraftträdande

Föreskrifterna föreslås träda ikraft den 1 januari 2025.

En anmälan till kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster¹⁴ medför dock en 'stand-still'-period om normalt tre månader, vilken kan förlängas med ytterligare tre månader. Under denna period, och innan anmälningsproceduren är avslutad, får de föreslagna författningarna inte beslutas och träda i kraft. Den föreslagna tidpunkten för ikraftträdande ska därför betraktas som preliminär.

6. Bedömning om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Författningsförslag som innehåller tekniska föreskrifter ska anmälas till kommissionen och övriga medlemsstater i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535. Anmälningsproceduren ska göra att otillåtna handelshinder upptäcks och förhindras. Livsmedelsverket bedömer att de föreslagna föreskrifterna innehåller tekniska föreskrifter, varför föreskrifterna måste anmälas i enlighet med det särskilda förfarande som föreskrivs i direktivet.

Kraven enligt föreskrifterna gäller livsmedel som erbjuds till konsumenter utan att vara färdigförpackade, inklusive livsmedel som för packas på försäljningsstället på konsumentens begäran eller är färdigförpackade för direkt försäljning, varför de regler avseende nationella åtgärder och anmälan som följer av artiklarna 39 och 45 i förordning (EU) nr 1169/2022 enligt uppgift inte ska tillämpas.¹⁵ I enlighet med artikel 44.3 i samma förordning ska föreskrifterna överlämnas till kommissionen utan dröjsmål, när de väl antagits.

7. Uppföljning/utvärdering av föreskrifterna

Föreskrifterna ska träda ikraft den 1 januari 2025, och upphöra att gälla vid utgången av 2026. Livsmedelsverket kommer vid lämplig tidpunkt utvärdera tillämpningen av föreskrifterna samt, om det bedöms möjligt och kan motiveras,

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

¹⁵ Se regeringens beslut av den 18 april 2024, med dnr LI2024/00919.

Avdelningen för myndighetsstöd

Enheten för juridik 2024-07-02 Dnr 2024/02510

Daniel Kardell

anta föreskrifter om fortsatt obligatorisk ursprungsinformation för kött av nötkärl, svin, får, get och fjäderfä som används som en ingrediens på restauranger och i annan storhushållsverksamhet.